

Інтерв'ю Голови НБУ Андрія Пишного виданню [Central Banking](#) про угоду зі США щодо видобутку корисних копалин, поточні реформи та післявоєнні плани

– З часу нашої минулорічної розмови російська агресія в Україні не припинилася. Як би ви оцінили основні виклики, з якими зіткнувся Національний банк України (НБУ) з того часу? Як ви реагували на них, і чи допоміг вам підхід, заснований на оцінці ризиків, який ви застосували?

– Виклики не надто змінилися, адже, на жаль, війна триває. У 2024 році надалі здійснювалися інтенсивні атаки на критично важливу українську інфраструктуру та божевільні напади російської федерації на мирні українські міста, де гинули цивільні, зокрема діти.

Восени 2022 року росіяни почали здійснювати систематичні та цілеспрямовані атаки на нашу енергетичну інфраструктуру: спочатку на нашу електромережу, потім на об'єкти генерації, а минулого року на нашу інфраструктуру газовидобування та сховища газу. Це певним чином енергетичний геноцид. Вони, мабуть, втратили будь-які ілюзії щодо окупації України та захоплення об'єктів інфраструктури, тому натомість намагалися знищити нашу економіку, позбавивши її доступу до енергії та потужностей.

Викликом для НБУ стали і витрати на фінансування оборони країни, які в рази зросли порівняно з періодом до повномасштабного вторгнення. Дефіцит бюджету сягнув 20-25% ВВП. Проте ми продовжували ефективно співпрацювати з нашими міжнародними партнерами, і сума підтримки, яку ми отримали від них минулого року, становила майже 42 млрд дол. США. Підтверджена сума на 2025 рік – близько 55 млрд дол. США.

Андрій Пишний став головою НБУ в жовтні 2022 року, через вісім місяців після того, як російські війська розпочали повномасштабне вторгнення в країну. Андрій Пишний – кваліфікований юрист, який понад 20 років працює у фінансовому секторі. У 2014 році він очолює найбільший державний банк країни – Ощадбанк.

Іншим викликом залишається інфляція. Її зростання з другого півріччя 2024 року передусім спричинене тимчасовими факторами. Серед них поганий врожай та дефіцит енергоресурсів, що суттєво вплинув на вартість товарів через збільшення витрат на забезпечення надійного енергопостачання. Ураховуючи, що розворот інфляції був прогнозованим та вважався тимчасовим, а очікування залишалися стійкими, з липня 2024 року НБУ лише призупинив пом'якшення процентної політики. На кінець 2024 року інфляція прискорилося до 12%, що створило ризики для очікувань, тож НБУ перейшов до посилення процентної політики. З грудня 2024 року до березня 2025 року ключову ставку було підвищено на 2,5 в. п. до 15,5%.

Викликом у 2025 році буде утримання під контролем інфляційних очікувань та забезпечення стійкої тенденції до зниження інфляції. Зараз ми бачимо, що імпульс тимчасових рухів інфляції вичерпується. Очікуємо, що разом з ефектами від наших рішень з монетарної політики це дасть нам змогу досягти однозначного рівня інфляції на кінець 2025 року та цільового показника у 5% на кінець 2026 року. І хоча ми сподіваємося, що інфляція почне сповільнюватися в другій половині цього року, ми повинні пам'ятати, що ризики, породжені війною, залишаються значними, а невизначеність на тлі деглобалізації суттєво посилилася. Саме тому ми будемо гнучкими у впровадженні нашої політики, уважно стежитимемо за подіями та відповідно реагуватимемо.

"Війна навчила нас бути гнучкими, швидко та рішуче реагувати на фактори, які можуть підірвати макрофінансову стабільність"

Андрій Пишний, НБУ

Війна навчила нас бути гнучкими, швидко і рішуче реагувати на фактори, які можуть підірвати макрофінансову стабільність. Тому наша політика буде гнучкою, виваженою і, сподіваюся, ефективною. Досягнення інфляційної цілі 5% на горизонті політики залишається нашим пріоритетом, оскільки забезпечення цінової стабільності є нашим мандатом.

– Минулого року економічне зростання в Україні залишалось стійким, хоча й дещо сповільнилося в другій половині 2024 року, і, ймовірно, знову сповільниться через дедалі жорсткіший ринок праці, атаки на енергетичну інфраструктуру та тривалу невизначеність щодо розвитку війни. Якими є прогнози НБУ щодо економічного зростання в цьому та наступному роках?

– Ми прогнозуємо, що зростання економіки прискориться до 3,7% у 2026 році та 3,9% у 2027 році. Але ви маєте рацію: у 2024 році зростання було обмеженим і нижчим за наші прогнози – і на це, звісно, вплинула війна. НБУ також скоригував свій прогноз на цей рік і тепер ми очікуємо зростання реального ВВП на 3,1% у 2025 році. Фактори, про які ви згадали, є видимими і відчутними, тому ми змушені залишатися консервативними у своїх прогнозах.

Справедлива та довготривала мирна угода може принести Україні додаткові ресурси для відновлення та реконструкції, що сприятиме зростанню. Уряд та НБУ наполегливо працюють над тим, щоб зробити такий сценарій можливим і прокласти шлях до повоєнного відновлення економіки. Це, зокрема, означає розвиток інфраструктури ринків капіталу для залучення приватних інвестицій в Україну та створення можливостей у вітчизняній економіці.

Це також означає запровадження системи страхування воєнних ризиків та максимальне наближення фінансового сектору країни до європейських стандартів. Ми не зупинили процес реформування фінансового сектору. У банківському та небанківському фінансовому секторі всі працювали над тим, щоб бути максимально ефективними, доки триває війна. Фінансовий сектор залишається прибутковим і робить значний внесок до державного бюджету. Щойно активна фаза війни закінчиться, і ми досягнемо справедливого і тривалого миру, цей сектор стане ефективним каналом для надходження приватного капіталу в українську економіку.

Але ми не враховуємо такі фактори в нашому базовому сценарії. Прогноз центробанку має бути консервативним, щоб у разі реалізації ризиків ми могли ефективно на них реагувати.

– Чи є у Вас розуміння, який вплив може мати на Україну угода про видобуток корисних копалин, підписана 30 квітня зі США?

– НБУ, безумовно, вітає підписання та ратифікацію цієї угоди, хоча ще зарано оцінювати її можливі результати. Ми завжди прагнули і прагнемо до чесного, справедливого та ефективного партнерства в побудові відносин з нашим стратегічним партнером – США. Разом з урядом нам потрібно буде проаналізувати параметри угоди з точки зору її впливу на економічне зростання.

– У березні МВФ завершив сьомий перегляд програми розширеного фінансування для України. Він оцінив валютні резерви країни як такі, що залишаються адекватними і підтримуються значною зовнішньою допомогою. Як Ви вважаєте, чи може гнучкість обмінного курсу допомогти зміцнити економічну стійкість і водночас захистити резерви?

– Політика НБУ, спрямована на підтримку стійкості валютного ринку в межах режиму керованої курсової гнучкості, дає змогу уникати додаткового тиску на міжнародні резерви. Наша процентна політика, спрямована на підтримку привабливості заощаджень у національній валюті, також сприяє збереженню міжнародних резервів, обмежуючи потенційний попит на іноземну валюту.

Міжнародні резерви поповнюються переважно за рахунок зовнішньої підтримки, і Україні вдалося забезпечити стабільні та стійкі джерела такої підтримки. Цього року ми змінили наш прогноз щодо резервів і припущення щодо міжнародної допомоги, завдяки якій вони підтримуються. Очікуємо, що міжнародна підтримка цього року становитиме майже 55 млрд дол. США, що дає нам змогу прогнозувати обсяг резервів на рівні близько 58 млрд дол. США на кінець 2025 року.

"Ми очікуємо, що міжнародна підтримка цього року становитиме майже 55 млрд дол. США, що дає нам змогу прогнозувати обсяг резервів на рівні близько 58 млрд дол. США на кінець 2025 року"

Андрій Пишний, НБУ

Ми збільшили резерви з близько 30 млрд дол. США на початку повномасштабного вторгнення росії до 46,7 млрд дол. США станом на 01 травня 2025 року. Це результат міжнародної допомоги та обережної й виваженої політики. Наша стратегія, покликана забезпечувати стійкість валютного ринку та підтримувати привабливість гривні як інструменту для заощаджень, так і надійного та вартого довіри платіжного засобу, є досить успішною.

Нам вдалося підвищити привабливість заощаджень у національній валюті для населення. Сукупний чистий попит на строкові депозити та облігації внутрішньої державної позики у гривні зараз перебуває на найвищому рівні за останні 10 місяців. Гривня розглядається суб'єктами економічної діяльності та населенням як привабливий інструмент для заощаджень та інвестицій. Ринок внутрішнього боргу залишається ефективним завдяки привабливості гривневих активів, виваженій політиці НБУ та нашій співпраці з Міністерством фінансів. Це дає нам змогу уникати емісійного фінансування дефіциту бюджету. У 2023 та 2024 роках ми не вдавалися до емісійного фінансування і, сподіваємося, що так буде й надалі.

Збереження міжнародних резервів є для нас одним із ключових пріоритетів.

Ми розуміємо, що існує невизначеність щодо 2026 року, але міжнародна фінансова підтримка цього року очікується на рекордно високому рівні. Разом із заходами з детінізації економіки та відповідним збільшенням податкових надходжень це має дати змогу уряду створити буфери для покриття фінансових потреб України у 2026 році.

У 2024 році ми також домовилися з країнами G7 про комплексну угоду щодо використання доходів від заморожених російських активів. Важливо зазначити, що уряд та НБУ активно комунікують з нашими міжнародними партнерами щодо доступу України до основної суми знерухомлених російських активів для часткової компенсації фінансових втрат, яких ми зазнали через агресію росії, що триває, а також необхідність фінансування оборонного бюджету. Ми продовжуватимемо просувати цю тему і намагатимемося переконати наших партнерів, що доступ до всіх заморожених активів буде справедливим та адекватним контрзаходом у відповідь на завдані Україні збитки.

"Протягом останніх двох з половиною років нам вдалося уникати емісійного фінансування бюджету і ми маємо твердий намір не повертатися до нього в майбутньому"

Андрій Пишний, НБУ

– Після сьомого перегляду МВФ дозволив додатково виділити близько 400 млн дол. США на підтримку бюджету. Як змінюється використання коштів?

– Це більше питання до Міністерства фінансів. Можу лише додати – і це важливо для кращого розуміння особливостей роботи нашого валютного ринку – міжнародна фінансова підтримка дає нам змогу фінансувати дефіцит бюджету та поповнювати міжнародні резерви. Обидва пункти багато в чому пояснюють значні обсяги інтервенцій НБУ на валютному ринку.

Так, отриману від партнерів іноземну валюту уряд напряму конвертує в національну валюту через НБУ, тобто поза ринком. Далі ці гривневі кошти потрапляють в економіку через фінансування бюджетних видатків, водночас іноземна валюта залишається в міжнародних резервах НБУ. В умовах збільшення бюджетних витрат, що фінансуються за рахунок "нових" грошей, на валютному ринку існує структурний дефіцит валюти у приватному секторі. Його покриває НБУ, що продає валюту з міжнародних резервів України, які поповнюються за рахунок міжнародної фінансової підтримки.

– Програма МВФ передбачає надходження 148,8 млрд дол. США протягом чотирьох років за базовим сценарієм і 162,9 млрд дол. США за негативним сценарієм. Ця сума включає близько 50 млрд дол. США від надзвичайних кредитів, наданих країнами “Групи семи” (G7) для прискорення надходжень до бюджету. Чи продовжує Україна отримувати повну, своєчасну та передбачувану зовнішню підтримку?

– Це питання є можливістю нагадати, як побудована угода з МВФ, і ще раз подякувати Фонду за співпрацю протягом останніх двох з половиною років. У березні виповнилося два роки відтоді, як з'явилася унікальна програма розширеного фінансування для України, що стала можливою лише завдяки змінам у політиці МВФ.

Ця програма була сформована в умовах екстремальної невизначеності. Війна створила розрив у фінансуванні, який наші міжнародні партнери допомагають заповнити. Нагадаю, що на початку програми базовий сценарій передбачав 118 млрд дол. США фінансової допомоги від країн G7 на чотирирічний період дії програми. За два роки війни ця сума зросла до 148,8 млрд дол. США, а допомога за негативним сценарієм – до 162,9 млрд дол. США.

Цього року ми успішно пройшли сьомий перегляд програми МВФ. Це рекорд. Раніше Україна ніколи не заходила так далеко у відносинах з МВФ у межах однієї програми – максимум, чого ми досягали раніше, це три успішних перегляди у межах однієї програми. Програма передбачає взаємні зобов'язання, і, якщо уряд і НБУ виконують усі свої зобов'язання, це створює підстави для отримання фінансування від МВФ та партнерів. Ці зобов'язання передбачають глибокі, фундаментальні структурні реформи, які ми продовжуємо впроваджувати, незважаючи на війну.

Наприкінці травня ми прийматимемо в Києві місію МВФ, яка проводитиме восьмий перегляд. Ми маємо намір і надалі виконувати зобов'язання в межах програми розширеного фінансування, яка дає нам змогу отримувати подальшу фінансову підтримку як за базового, так і за негативного сценаріїв.

Кошти, які ми отримуємо, є регулярними і достатніми, і я очікую, що наша співпраця з МВФ і надалі буде успішною.

– Якщо США припинять свою фінансову підтримку, чи змусить це НБУ відновити емісійне фінансування?

– Протягом останніх двох з половиною років нам вдалося уникати емісійного фінансування бюджету і ми маємо твердий намір не повертатися до нього в майбутньому.

Ми не бачимо підстав для відновлення емісійного фінансування. Фінансова підтримка, яку нам підтвердили на 2025 рік, дає змогу не лише профінансувати дефіцит бюджету цього року, але й створити запас для фінансування дефіциту наступного року, коли обсяг міжнародної підтримки, ймовірно, зменшиться. Якщо виникнуть додаткові потреби, зокрема в оборонному секторі або для відновлення критичної інфраструктури, є три альтернативні джерела, з яких вони можуть бути профінансовані. Перше – за рахунок прогнозованого зростання економіки, що забезпечить збільшення доходів уряду. Друге – за рахунок буферу міжнародної фінансової підтримки, накопичення якого ми очікуємо у 2025 році. Третій – через внутрішній борговий ринок.

Що стосується монетизації, ми залишаємо за собою право не застосовувати цей інструмент у майбутньому. Це стратегія НБУ, яку наразі поділяє Уряд України.

– Чи можуть бути здійснені подальші структурні реформи фінансової системи країни під час війни?

– Реформи банківського, страхового сектору та інших небанківських фінансових установ (НФУ) завжди були пріоритетом для НБУ (навіть під час війни). Ми активно наближаємо роботу нашого ринку до європейських стандартів. Стабільний фінансовий сектор є важливою передумовою для безперервної роботи багатьох критично важливих процесів у країні, зокрема спрямування бюджетних видатків на відновлення економіки та забезпечення припливу нових інвестицій.

Ми не стали чекати на досягнення справедливого та тривалого миру, щоб імплементувати норми ЄС. Дотримання критеріїв ЄС щодо фінансової системи є одним із найвищих пріоритетів для НБУ. Ми скасували майже всі надзвичайні заходи, запроваджені на початку повномасштабного вторгнення для подолання шоків, пов'язаних з ним. Регулювання банківського ринку зараз здійснюється за довоєнними нормами. Значним поступом минулого року став перехід банків на нову структуру капіталу, який був успішним, зокрема завдяки високим прибуткам банківської системи. Станом на минулий рік рівень відповідності наших нормативних актів стандартам ЄС перевищив 70%. Ми прагнемо поглибити цю відповідність, і на 2025 рік заплановано ще один пакет регуляторних змін для подальшого наближення до норм ЄС.

Банки вже розраховують свої непрацюючі кредити (NPL) відповідно до нових вимог. Це не вплинуло на їхню частку NPL, але зробило статистику більш прозорою. Ми перебуваємо в процесі впровадження нових вимог до банків щодо показника левериджу, покриття капіталом та кредитного ризику. Цього року НБУ вдосконалив свої вимоги щодо управління ризиками третіх осіб. Після оцінки стійкості ми розробимо графік встановлення буферів системного капіталу для банків та небанківських фінансових установ. Крім того, ми плануємо провести публічні консультації щодо проекту дорожньої карти поступового впровадження практики ЄС у сфері управління екологічними та соціальними ризиками.

Для небанківських фінансових установ ми впровадили важливі нововведення, що стосуються платоспроможності, корпоративного управління, звітності та запобігання відмиванню коштів. Ми плануємо імплементувати директиву Solvency II для страховиків. З початку 2025 року ми впровадили вимоги і найкращі практики щодо корпоративного управління та внутрішнього контролю фінансових компаній, а також змінили правила подання звітності. Для фінансових компаній, які займаються кредитуванням, ми удосконалили правила захисту прав споживачів та відповідального кредитування на основі досвіду Великої Британії.

Наші правила спрямовані на те, щоб наш фінансовий сектор був на одному рівні з європейським, щоб він був прозорим і здатним підтримати українську економіку в післявоєнній відбудові.

Це далеко не повний перелік ініціатив, які впроваджує НБУ. Варто відзначити, що минулого року ринок страхування досяг повної прозорості у структурах власності – це важливий етап. Зараз такі ж процеси відбуваються в інших небанківських фінансових установах. Можу констатувати, що банківський, страховий та фінансовий ринки є одними з найбільш прозорих секторів української економіки.

– Якими є основні виклики для фінансової системи країни, про які недостатньо повідомляють і які, на Вашу думку, заслуговують на більшу увагу?

– Основним викликом для банківської системи є війна. Інший головний виклик – відносно невеликий розмір нашої банківської системи. Здатність надавати кредити і кредитувати залежить від капіталу. Наразі попит на кредити пригнічений через війну. Але він

зростатиме, особливо коли будуть реалізовані широкомасштабні проекти відбудови. Потенціал досить значний – понад трильйон гривень, або 24,1 млрд дол. США. Банківська система може подвоїти розмір свого поточного кредитного портфеля. Але цього може бути недостатньо для фінансування широкомасштабних проектів відновлення. Загальна вартість реконструкції та відновлення в Україні станом на 31 грудня 2024 року, згідно з даними Світового банку, становить 524 млрд дол. США. Ця сума не враховує значних втрат на окупованих територіях [Крим, Донецька, Луганська, Херсонська та Запорізька області]. Але вона дає уявлення про величезні масштаби втрат, спричинених російською агресією. Саме тому ми наполегливо працюємо над зміцненням потенціалу фінансового сектору.

Ми впроваджуємо нові вимоги до банків, спрямовані на підвищення стійкості банківської системи з адекватними перехідними періодами, щоб не створювати шоків для банків і не обмежувати їхній кредитний потенціал. Реалізуючи проекти з відновлення, банки можуть залучати синдикуване кредитування, і ми сподіваємося, що це допоможе об'єднати експертизу та капітал банків. Ми маємо свіжий приклад такої угоди в одній із стратегічних галузей української економіки – оборонній промисловості, деталі якої не можемо розкрити з міркувань безпеки, і плануємо розвивати цей напрям у майбутньому. Досвід іноземних банків буде корисним з огляду на пряме кредитування українських компаній – цей досвід був отриманий під час інвестиційного буму 2004–2005 років. Ми також підтримуватимемо розвиток потенціалу фінансового ринку. Разом з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та в консультаціях з Європейським банком реконструкції та розвитку і МВФ ми розробляємо модель інфраструктури ринків капіталу, привабливу для іноземних інвесторів.

Звичайно, ми не будемо аналог Лондонського фондового ринку. Але, враховуючи масштаби нашої економіки, ми повинні забезпечити прозоре регулювання відповідно до правил ЄС, обігу корпоративних облігацій та акцій публічних компаній. Сьогодні НБУ активно працює з Clearstream над розширенням переліку фінансових інструментів, доступних для іноземних інвесторів через діючий "лінк", – насамперед муніципальних та інфраструктурних облігацій, а також інших інструментів – для підтримки відновлення країни. Цей "лінк" з Clearstream для внутрішніх державних облігацій України запрацював ще у 2019 році. На піці, а саме в лютому 2020 року, портфель нерезидентів становив 3,5 млрд дол. США, або 15,8% від загального обсягу ОВДП в обігу на той час.

Розвиток інфраструктури ринків капіталу також включає готовність НБУ сприяти залученню стратегічних іноземних інвесторів з бездоганною репутацією, технологіями та досвідом роботи на ринку до статутного капіталу Розрахункового центру та Національного депозитарію України.

– Наскільки можливо ефективно здійснювати нагляд за банками країни у воєнний час і забезпечити те, щоб вони відповідально підходили до кредитування і не створювали проблем для фінансової системи та економіки в цілому, коли війна завершиться? Чи бере участь НБУ в будь-яких ініціативах, спрямованих на забезпечення кредиторів необхідними кредитами для бізнесу та населення?

– Ми бачимо, що банки поступово збільшують свої кредитні апетити, і ми також спостерігаємо зростання попиту. Цей процес є органічним, і НБУ сприяє йому, зберігаючи виваженість, щоб не підірвати фінансову стабільність. Банки залишаються добре капіталізованими, прибутковими та ліквідними. Спроможність банківської системи видавати кредити досягла одного трильйона гривень, що є значним показником. НБУ також відновив усі нормативи, що діяли до повномасштабного вторгнення. Цього року ми проведемо оцінку стійкості із стрес-тестуванням за базовим та несприятливим сценаріями. Параметри сценаріїв стрес-тестування банків ми вже опублікували і не очікуємо ніяких неприємних сюрпризів.

Згідно з нещодавнім опитуванням НБУ керівники банків оцінюють зростання своїх кредитних портфельів цього року майже на 25%. Чисті гривневі корпоративні кредити зросли минулого року більш ніж на 20%, а чисті гривневі кредити фізичним особам – на 40%. Стратегія відновлення кредитування в умовах війни, розроблена НБУ та схвалена Радою з фінансової стабільності, наразі ефективно реалізується. Ми очікуємо, що так триватиме і надалі, а значне зниження безпекових ризиків сприятиме цьому процесу.

Ми також вважаємо, що страхування воєнних ризиків відіграватиме позитивну роль. НБУ разом з Міністерством економіки та міжнародними партнерами, зокрема Світовим банком, розробив законопроект, який подано до парламенту. Ми очікуємо, що закон про систему страхування воєнних ризиків буде прийнятий у найближчі місяці. Це суттєво вплине на покриття ризиків банків з точки зору застави та стане одним із факторів, що стимулюватиме приплив приватного капіталу.

– Як тримаються платіжні системи країни? Чи готуються якісь ініціативи для підвищення стійкості цих систем і забезпечення їхньої життєздатності?

– Платіжна інфраструктура є критично важливим елементом фінансової системи. Її стабільна та безперебійна робота підтримує впевненість і довіру населення та економічних агентів в умовах, спричинених повномасштабним вторгненням та безперервними ракетними обстрілами.

"Загальна вартість реконструкції та відновлення в Україні станом на 31 грудня 2024 року, згідно з даними Світового банку, становить 524 млрд дол. США. Ця сума не враховує значних втрат на окупованих територіях, але дає уявлення про величезні масштаби втрат, спричинених російською агресією"

Андрій Пишний, НБУ

Раніше ми вже розповідали про проєкт "Power Banking", розпочатий у 2022 році. Він мав на меті створити мережу банківських відділень, здатних працювати за будь-яких умов. Наразі він повністю реалізований: понад 55% всієї мережі відділень в Україні здатні працювати в умовах повного відключення електроенергії та порушення зв'язку. Про важливість ініціативи свідчить нещодавній досвід Іспанії, Португалії та Франції, жителі яких відчули на собі наслідки відключення електроенергії. Завдяки проєкту "Power Banking" наші відділення працюють на близько 98% потужності в періоди критичних ризиків.

Я сам був свідком цього, коли відвідав Харків у березні 2024 року, щоб перевірити, як система "Power Banking" працює в реальних умовах. Я приїхав до міста рано-вранці, коли воно відновлювалося після нічної атаки росіян, цілями якої були енергетичні об'єкти. Коли я зайшов до відділення, яке є частиною мережі "Power Banking", у місті було повне відключення електроенергії. Відділення розпочало свій робочий день за розкладом о 8 ранку. Мене привітав персонал, і я побачив клієнтів. Це була емоційна сцена: Голова центрального банку заходить до звичайного банківського відділення та обіймається з працівниками й клієнтами в той час, коли місто перебуває в темряві, відновлюючись після інтенсивного нападу. До відділення, яке відчинило свої двері для клієнтів у межах звичайного робочого дня в українській банківській системі в умовах повномасштабного вторгнення.

Тому функціональність систем і постійне тестування їхньої здатності безперервно функціонувати в умовах ризику фізичного руйнування та кібератак є одними з наших головних пріоритетів.

01 січня під час чергової дронової атаки постраждало одне з приміщень НБУ. Але ми продовжили штатну роботу того ж дня, жодні сервіси НБУ не зупинилися ні на мить. Ми розуміємо, як працювати в таких умовах, і активно ділимося цим досвідом з колегами з інших центральних банків. Це було однією з ключових тем моїх зустрічей з головами інших центральних банків Європи. Я помітив, що рівень їхнього інтересу до протоколів,

розроблених НБУ, та рішень, які дали нам змогу забезпечити безперебійну роботу навіть у найкритичніших умовах, зріс. Ми більш ніж раді поділитися своїм досвідом і можемо показати всі наші напрацювання та протоколи. Ми вважаємо, що це критично важливий елемент стійкості.

– Якби вдалося досягти мирної угоди, як би змінилися пріоритети та фокус діяльності НБУ?

– Наш пріоритет визначений Конституцією України та Законом України “Про Національний банк України”: забезпечити цінову та фінансову стабільність і тим самим сприяти стабільному розвитку економіки. Наша стратегія також передбачає, що ми повинні виконувати ці завдання за будь-яких умов, як в умовах воєнного стану, так і після досягнення справедливої та довготривалої мирної угоди. НБУ залишатиметься непохитним у виконанні свого мандата. Це є основною передумовою для припливу інвестицій та сталого зростання нашої економіки, що забезпечить ефективне відновлення та відбудову.

Реалізація впливу завершення війни на економічну активність України потребуватиме часу і вимагатиме надійних безпекових угод з партнерами. Тому ми будемо дуже поступово переводити нашу монетарну політику на повоєнні рейки.

Ми постійно розглядаємо і аналізуємо різні сценарії. Наприклад, закінчення війни означатиме принаймні частковий перерозподіл бюджетних потреб з оборони на соціальні ініціативи та проєкти відновлення. Це матиме інфляційні наслідки з огляду на сукупний попит. Водночас закінчення війни призведе до зниження собівартості продукції завдяки покращенню логістики, зменшенню витрат на енергоносії та безперебійній роботі енергетичних об’єктів. Це також може зменшити дисбаланси на ринку праці. Отже, це матиме сильний дезінфляційний ефект.

Ми не можемо змодельювати все наперед з високим ступенем імовірності. Але наша політика є достатньо гнучкою, щоб утримувати контроль над інфляцією та інфляційними очікуваннями за різних сценаріїв.

Якщо говорити про більш фундаментальні зміни, приміром у валютно-курсовій чи монетарній політиці, то для цього мають сформуватися необхідні передумови, про що ми неодноразово говорили. Від нас не слід очікувати різких змін. Ми розуміємо ціну передбачуваної та послідовної політики, тож будь-які зміни відбуватимуться з ретельною підготовкою та належною комунікацією, щоб зробити їх плавними.

Політика Національного банку під час війни завжди полягала в тому, щоб зменшити невизначеність і бути максимально передбачуваними та прозорими в наших діях щодо суб’єктів економічної діяльності. Метою є підтримання високого рівня довіри до нашої політики та формування орієнтирів щодо перспектив для українського бізнесу.

Ми вже працюємо над створенням фундаменту для післявоєнного відновлення. Це і заходи з валютної лібералізації, яку впроваджує НБУ, що поступово збільшить можливості для руху капіталу. У нас буде дуже амбітна іпотечна стратегія, яка перебуває в стадії розроблення. Ми також зосереджуємося на розвитку інфраструктури ринків капіталу, на впровадженні системи страхування воєнних ризиків. Кожен з цих елементів буде важливим, і ми вже досягли значного прогресу стосовно кожного з них.

Відновлення – це динамічний процес. Ми вивчаємо досвід інших країн і хочемо почути думки представників бізнесу та фінансового сектору, щоб максимально використати наші можливості. Наприклад, під час нашої останньої зустрічі з бізнес-асоціаціями ми обговорювали перший день після мирної угоди і те, що ми маємо зробити разом. Ми хочемо визначити, у яких сферах, з якою швидкістю і в якій послідовності пріоритетів НБУ буде співпрацювати з бізнес-середовищем, щоб бути максимально ефективним на шляху до відбудови та відновлення.

Але пріоритет НБУ залишається незмінним: забезпечити цінову та фінансову стабільність за будь-яких умов.

*Інтерв'ю опубліковане англійською мовою на сторінках видання Central Banking:
<https://www.centralbanking.com/central-banks/monetary-policy/7972835/ukraines-andriy-pyshnyy-on-the-us-minerals-deal-ongoing-reforms-and-post-war-plans>*